

Eperjessy Géza (1926–1998)

1926-ban született Makón. Édesapja, Eperjessy Kálmán a makói gimnázium tanárából (itt József Attilát is tanította) lett a magyar helytörténeti iskola egyik megalapítója, a Szegedi Tanárképző Főiskola tanára, később igazgatója, a szegedi egyetem nyilvános rendkívüli tanára. Az ifjú Eperjessy Géza az érettségi vizsgát – kitüntetéssel – a szegedi egyetem gyakorlógimnáziumában tette le, 1944-ben. A tanári pálya iránti vonzódása őt is az Eötvös Kollégiumba vitte. (A kollégium katonai parancsnoka egyébként tartalékos századosként hamarosan édesapja, Eperjessy Kálmán lett.) A Pázmány Péter Tudományegyetemen Hajnal István szemináriumának volt a tagja. Professzorai voltak Szentpétery Imre, Alföldi András. Szakdolgozatát latin és magyar nyelven (*Augustinus et Roma antiqua*) Moravcsik Gyulánál írta. Bölcsészdoktori értekezésének témáját Váczi Péter tűzte ki. A disszertációt 1948-ban, az utolsó lehetséges évben védte meg. (Ezt követően a doktori vizsgát, mint közismert, hosszabb időre eltörölték.) Eperjessy Géza a tudomány és a tanárság kettős vonzásában maradt. A doktorátus megszerzését követően díjazás nélküli gyakornokként dolgozott az Országos Levéltárban, de 1949-ben tanári vizsgát is tett latin – történelem szakon. Az Országos Levéltárban nem sikerült végleges alkalmazást nyernie (rossz káder volt). Középiskolai tanárként helyezkedett el a Rákóczi Gimnáziumban. 1954-ben vezetőtanárnak nevezték ki az Eötvös Loránd Tudományegyetem Trefort utcai gyakorlóiskolájába, de korábban a Színház és Filmművészeti Főiskolán is tanított történelmet, egyetemes és magyar történeti jegyzeteket írt. Utóbb – a hetvenes évektől – az egyik legismertebb, s alighanem a legcsiszoltabb nyelvezetet használó középiskolai történelem-tankönyvíró lett. A tehetséges tanár igen fiatalon kapott középiskolai szakfelügyelői megbízást. 1961-től a Központi Pedagógus Továbbképző Intézetben, majd annak jogutódjánál, az Országos Pedagógiai Intézetben dolgozott, 1971-től főiskolai tanárként. 1975-ben Eperjessy Gézát az akkor – formálisan az egi tanárképző főiskola filiáléjaként – szerveződő budapesti tanárképző főiskola (később ELTE Tanárképző Főiskolai Kara) tanszékvezető főiskolai tanárává nevezték ki. Pályája csúcsára ért: egymást segítve összekapcsolódott a közoktatásban, tanterv- és tankönyvírásban megszerzett szakismeret az elmélyült tudományos munkával és igényes tanárképzéssel. Tankönyvírói, módszertani – tantárgy-pedagógiai munkássága sem szűnt meg, s a gimnáziumok számára készült történeti forrásgyűjteményét – bár új kiadásban nem jelent meg – az igényes történelemtanárok máig használják. Hatvanöt éves volt, amikor megromlott egészségi állapota miatt nyugalomba vonult. Az alkotó munkát azonban ezután sem hagyta abba. Barátai, kollégái és tisztelői még átnyújthatták számára a 70. születésnapjára készült ünnepi kötetet, majd ezt követően nem sokkal csendben eltávozott az élők sorából.

Munkái:

- *Történelem a középiskolai történelem-szakosztályok számára. Tankönyvkiadó, Budapest, 1956. (Tóth Gáborral, Csillag Ferencsel és Kubitsch Imrével)*
- *Történelmi olvasókönyv II. (Egyetemes történelem 476-1640, Magyarország története 1526-ig) (Gunst Péterrel és Makkai Lászlóval) Tankönyvkiadó, Budapest, 1962.*

- *A történelemtanítás módszertana.* Szerk. Eperjessy Géza. Tankönyvkiadó, Budapest, 1965. (Filla Istvánnal, Hanzó Lajossal, Vas Károllyal)
- *A tanulók történelmi fogalmainak fejlődése (Az általános iskola 5. osztályától a gimnázium IV. osztályáig)* Tankönyvkiadó, Budapest, 1976. (Szabenyi Péterrel)
- *Történelem a gimnázium II. osztálya számára.* Tankönyvkiadó, Budapest, 1966. (Benczédi Lászlóval)
- *Történelmi olvasókönyv. VI. Forrásszemelvények a magyar hazafias és honvédő hagyományok történetéből.* Szerk. Szabolcs Ottó. Tankönyvkiadó, Budapest, 1970. (Bodó Lászlóval)
- *Történelem a gimnázium II. osztálya számára.* Tankönyvkiadó, Budapest, 1980.

Irodalom:

- *Fuga temporum. Ünnepi kötet Eperjessy Géza 70. születésnapjára.* Szerk.: Závodszy Géza. ELTE TFK, Budapest, 1997.
- Závodszy Géza: *In memoriam Eperjessy Géza. Módszertani Lapok. Történelem*, 1998. 1. sz. 1-3. l.
- Katona András: *Egy példamutató életpálya: Dr. Eperjessy Géza tanár úr, a tanszékalapító.* *Pedagógusképzés*, 2007. 3. sz. 65-73. l.

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTrF5JEXLVvtZZrWTKSa_Bc1L-O9HCn2NxlK5DI1mot5WKiapch

<http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTliaJqligacLYQSbTdU22a-aSyMRrOuQIZSXQUziQuYsWyJBxm>